

bloanelor din deceniul al șaselea la exigențele bunului simț artistic, de a repune cit de cit în drepturi autenticitatea în peisajul unei literaturi a actualității distorsionată de fixația de-zideratului didactic. Ceea ce își propune Paul Everac nu este să facă o revoluție în dramaturgie ci să descopere o medie organică între ideologie și viață. Din acest motiv, în toate plesesele sale vom găsi un polemism latent care își găsește, așadar, nu numai o fundamentare temperamentală, ci și un context literar adecvat. Treptat, Paul Everac a reușit să se debaraseze de eroul infailibil, clișeu preferat al etapei anterioare. Nu a renunțat la acest tip de personaj dar l-a reinterpretat, l-a

reorganizat la proporții verosimile. (...)
Paul Everac este un realist, un observator și nu un introspectiv care își oferă propria viață ca substanță literară. Însușirea sa de căpătii este să imite viața și reacțiile altora, mai puțin pe a sa însuși. (...) De aici performanțele sale în domeniul observației de moravuri și caractere și tot de aici expresivitatea adecvată a limbajului. (...)

Vindicativ și acaparant, sentențios și vivace, Everac este un profesionist pentru care opera literară nu mai este decât o chestiune de variațiuni pe aceeași temă." (Mircea Ghițulescu — „Paul Everac — „Între etica actualității și filosofia istoriei“, vol. cit.)

Teatrul în presa de acum un veac aprilie 1887

E miezul primăverii și mult simțitorii noștri străbunici vor să asculte muzică în romantica atmosferă a grădinilor în floare. La Teatrul Național, se reprezintă opera comică **Mascota**, în beneficiul Ameliei Nottara, o brună „cu ținută” și temperament dramatic. Cântă și tenorul Ion Băjenaru, unul dintre cei mai înzestrați cântăreți ai noștri, din generația care a cîntorit teatrul muzical român. (**Telegraful**, 19 apr.)

- Traducător al libretului operii **Mascota** este viitorul general G. Bengescu-Dabija, autor dramatic ilustrat mai ales prin dramele în versuri **Pigmalion** și **Amilcar Barca**. Și Paul Gusty trudește pe texte muzicale. E de zece ani regizor al Naționalului și pînă la retragerea din teatru va „pritoci” sute de partituri pentru nici de el știute cîte reprezentații de-a lungul și de-a latul țării.
- Pentru vocile lejere, opera e un bun exercițiu. Ziarele (**Telegraful**, 23 apr.) cheamă publicul la Teatrul Național să asculte opera

Boccaccio, montată „pentru reîntrirea iubitului nostru artist de frunte Ștefan Iulian.” Neuitatul Ipingescu se întorsese de la tratament „din străinătate. Va juca și Grigore Gabrielescu, mai tîrziu o celebritate a operei, „a cărui voce plăcută e așa de agreată publicului.” ● În mireasma serilor de aprilie, cînd balurile sînt încă la preț — rămase așa de astăzi-jarnă! —, doar povestea celor **Două orfeline** înfățișată scenic de A. d'Ennery poate aduce lume la teatru. Ziarul **Voința națională** (5 apr) asigură că sînt „costume noi”, dar distribuția nu e divulgată. Și în acest chip trebuie ațîțată curiozitatea publicului, care iubește „la nebunie” această „melodramă cu o carieră scenică întinsă pe decenii.” ● La bătrînul teatru Bossel, peste drum de Național, trupe de toată mîna caută să atragă atenția cu fel de fel de reprezentații anunțate prin reclama cuvenită. Dintre multicolorele afișe, să-l alegem pe cel al cupletistului I. D. Ionescu. Pentru „mare reprezentațiune extraordinară”, el are o comedie bufă și cuplete comice. Dintre actorii ansamblului, doar N. Hagiescu e cunoscut astăzi. Acest actor urît, de o slăbiciune rar înfîlmită, înalt și chel, avea umo-

rumul sec, mult prețuit de I. L. Caragiale. Marele scriitor îl va încerca pe Hagiescu, în timpul directoratului său la Național, în teatrul lui Molière.

- **Voința națională** (19 apr.) anunță un concert în sala Atheneului Român. În program, lucrări de Weber și Beethoven. Dirijează Eduard Wachmann, muzician de seamă, a cărui familie și-a împlinit destinul cu scena națională mai bine de o jumătate de veac.
- O încercare temerară la finele stagiunii (acum un veac, o stagiune teatrală rezista cu greu în luna mai): C. Nottara interpretează **Negustorul din Veneția** în traducerea fiului lui Ion Ghica, Scarlat. Ar merita un studiu acest shakespeareolog, pe traducerea cărui, o bună vreme, actorii au interpretat operele genialului dramaturg.
- Între **O scrisoare pierdută** și puternica melodramă **Moartea civilă** de P. Giacometti, dăruitul interpret al lui Dandanache, actorul Ion Panu, se mișcă lejer. Erau firești alături aceste salturi de... temperament, cînd un actor trebuia să joace de toate. Dar, vor mai trece cîteva decenii pînă cînd Conrado, cel hărăzit „morții civile”, își va afla interpretul ideal, pe Ion Manolescu.

I. N.